

Prioritering: xxxx....Gränslös arbetsmarknad...xxx (Förslag på övergripande namn)
PO4: Ett mer socialt Europa genom den europeiska pelaren för sociala rättigheter
Särskilt mål: 4:a – Effektivisera arbetsmarknaderna och förbättra tillgången till sysselsättning av god kvalitet över gränserna. Interregspecifika särskilda mål, enl Interregförordningen, kap II, artikel 12, 3
Utmaningar/utfordringar i gränsregionalt ÖKS-perspektiv
<p>/Skriv här/</p> <p>Vilka behov behöver lösas?</p> <p>Programgeografin har en stor potential som sammanhållen arbetsmarknad men brottas samtidigt med stora inom regionala skillnader. Värdet skapas i hela regionen och måste komma hela regionen till godo. Projekt och initiativ inom ramen för den gränsregionala arbetsmarknaden måste omfatta såväl centrala som mer perifera delar i regionen. Centrum-periferi perspektivet i programgeografin är märkbar.</p> <p>Arbetsmarknaden är idag inte fullt ut integrerad. Det är en utmaning att söka arbete i hela vår region vilket i sin tur leder till att det är svårt för arbetsgivare att hitta rätt arbetskraft som matchar efterfrågan på kompetens vilket i slutändan leder till lägre produktivitet och sämre konkurrenskraft.</p> <p>Behovet av arbetskraft ändrar sig över tid. Dagens strukturomvandling är betydande och arbets- och näringslivet möter nya förutsättningar i ny teknologi, digitaliseringslösningar, globalisering och nya krav för att anpassa sin verksamhet efter klimat- och miljöpåverkan. Detta ändrar förutsättningarna på arbetsmarknaden och behovet av kompetens. Även synen på och definitionen av en arbetsplats och var arbete kan bedrivas har förändrats och behöver anpassas till nya förutsättningar. Att arbeta gränsregionalt och hitta gemensamma lösningar på de utmaningar vi ställs inför är avgörande.</p> <p>Utbildningsystemen möter inte i tillräckligt stor grad de behov som finns hos offentliga och privata arbetsgivare. Uppkvalificering av nuvarande arbetsstyrka, utbildning av framtida arbetskraft samt att skapa rätt förutsättningar för utländsk arbetskraft att se ÖKS som en attraktiv arbetsregion. Den globala konkurrensen är hård och ökar och det är viktigt för programgeografin att locka hit och behålla rätt kompetens.</p> <p>De juridiska och administrativa gränshinder som fortfarande finns i vår region är påtagliga och måste reduceras.</p> <p>Styrkeområden, möjligheter, problem SWOT behöver göras</p> <p>Vad vill vi uppnå, var ska vi befinna oss 2030?</p> <p>Insatserna inom detta PO syftar till att främja sysselsättning och gränsregionalt samarbete hos privata och offentliga arbetsgivare, verka för en ökad flexibilitet över gränserna samt en arbetskraft som är rustad att verka i en gränsöverskridande kontext, stärka gränsregionala rådgivningsinsatser samt attrahera och behålla rätt kompetens.</p> <p>Det innebär att arbetstagare har bättre tillgång till arbetsgivare på tvärs över landgränser. Det innebär också att arbetsgivarna har enklare att hitta rätt kompetens som efterfrågas. Programmets ambition är att arbetstagare fritt ska kunna pendla dit där det är mest användning av</p>

deras kompetens. En integrerad och gränsöverskridande arbetsmarknad ger fler och bättre jobb­möjligheter.

Genom att arbeta innovativt och gränsöverskridande med utbildning och kompetens i olika branscher skapas en större attraktivitet i regionen, kritisk massa och ett bredare internationellt perspektiv.

För att skapa en gränsöverskridande arbetsmarknad i programgeografin behöver möjligheterna att hitta arbetstillfällen på andra sidan gränsen synliggöras. Samtidigt kan en bättre matchning mellan behov av arbetskraft och lediga tjänster över landsgränserna leda till att synergieffekter skapas mellan regionens olika delområden.

För att uppnå en ökad förvärvsfrekvens är det viktigt att underlätta inträdet på arbetsmarknaden. Det kan exempelvis handla om att öka informationsinsatserna samt undanröja mentala och strukturella hinder. Myndigheter på nationell, regional och lokal nivå bör därför samarbeta för att minska gränshinder inom gällande lagar och regler.

Även inom utbildningsområdet bör ökat samarbete och harmonisering över gränserna eftersträvas, inte minst när det gäller meritvärdering. Det skulle kunna leda till fler gemensamma utbildningar över gränserna. Ett ökat antal som studerar i andra delar av regionen, samt gemensam tillgång till praktikplatser. Programgeografin är begränsad och det är viktigt att regionen blir en attraktiv region för personer utanför geografin att komma hit både för att färdigställa en högre utbildning men också för att hitta sitt inträde på arbetsmarknaden.

Bakgrund och avgränsningar

/Skriv här/

Hur har vi resonerat, avgränsat, tolkat, definierat detta PO och särskilt mål?

Insatsområdet är viktigt för att vidareutveckla och stärka den gemensamma gränsregionala arbetsmarknaden och säkra framtida kompetensförsörjning och global attraktivitet.

Detta är viktigt för hela geografin men ser olika ut beroende på var någonstans i geografin man befinner sig.

I Greater Copenhagen området är den dagliga arbetspendlingen omfattande och i övriga ÖKS- området finns stor utvecklingspotential. ÖKS-programmet är ett viktigt verktyg för insatser kopplade till gemensam gränsregional arbetsmarknad.

Den gemensamma arbetsmarknaden är viktig och i dagens osäkra utveckling med Corona/Covid-19 är det viktigare än någonsin att uppmuntra och informera om den gränsöverskridande arbetsmarknaden. Effekten av Corona/Covid-19 är osäker men denna eller kommande liknande kriser kommer att påverka den gemensamma arbetsmarknaden. Det är ställt utom tvivel att vi i kommande programperiod behöver arbeta intensivt, systematiskt och innovativt för att motivera och vidmakthålla vår gemensamma arbetsmarknad.

Vi har valt att arbeta enbart med PO 4:1. Vår bedömning är att insatsområdet kan inrymma insatser som underlättar både för den gemensamma arbetsmarknaden, ökad och bättre kompetensförsörjning och attraktion av nya arbetstagare och kompetens samt undanröjande av gränshinder. Programgeografin som arbetsmarknadsregion är etablerad sedan lång tid tillbaka. Bedömningen är därför att frågor som erkännande av kompetenser och certifiering av utbildningar, livslångt lärande och vidareutbildning som möter arbetsgivarnas efterfrågan på kompetens i programgeografin kan rymmas inom ramen för PO 4:1

PO 4:3-4 Tillgång till rättvisare och snabbare tillgång till gränsöverskridande hälso- och sjukvård som är hållbar, prisvärd och har god kvalitet samt förbättrad tillgänglighet, effektivitet och anpassningsförmåga när det gäller hälso- och sjukvårdssystem samt långvarig vård och omsorg över gränsen är bättre placerade inom PO 1.

PO 4:5 Att främja social inkludering och vidta åtgärder mot fattigdom är inte aktuellt i programgeografin.

En integrerad arbetsmarknad är avhängig en väl fungerande, gränsöverskridande kollektivtrafik och god infrastruktur för transport för att på ett effektivt sätt transportera sig mellan hemmet och arbetsplatsen. Tydliga kopplingar till PO 3 finns därför.

Programgeografin kännetecknas av högutbildad arbetskraft varför kopplingen till innovation och utbyte av kompetenser och utbildning är väl harmonierade med insatserna inom PO 1

Varför landar vi i detta förslag, motivering?

Hur förhåller PO4 sig till det Interreg-specifika målet...?

Hur har vi förhållit oss till andra relevanta program?

Arbetet med en gränsöverskridande arbetsmarknad är prioriterat. Dels mot bakgrund av regionernas egna prioriteringar i exempelvis regionala utvecklingsstrategier och vad som framhålls i makrostrategier och kommissionens rapporter.

En vidareutveckling av den gemensamma arbetsmarknaden, främjande av sysselsättning och god kompetensförsörjning samt att vara attraktivt ur ett internationellt perspektiv är grundläggande faktorer för programgeografin.

Insatser kopplade till gemensam gränsregional arbetsmarknad ligger rätt placerade i ÖKS-programmet eftersom liknande insatsområden inte återfinns i till exempel Östersjöprogrammet. Regional- och Socialfondsprogrammen saknar den gränsregionala dimensionen samt att Interreg South Baltic som i och för sig arbetar med arbetsmarknadsfrågor under insatsområdet "skills" men inte på samma sätt som ÖKS är en funktionell arbetsmarknadsregion.

Insatser i det nya ÖKS-programmet

/Skriv här/

Vad ska göras i framtida projekt?

- Gemensam och systematisk och utökad information till arbetstagare och företag.
- Ökad koordinering av sysselsättningsinsatser – hur se de större strömmarna av arbetskraft ut i regionen, vilket behov av kompetens finns och hur kan det matchas.
- Gemensam plats/jobbförmedling via webbsite
- Undersöka och analysera behov av gränsregional kollektivtrafik för att underlätta arbetspendling
- Insatser för att möjliggöra för medborgare från 3:e land kan pendla, bo och arbeta i hela regionen
- Gemensam diskussion om erkännande av yrkeskvalifikationer, det behövs en tydligare bild av vilka yrkes och branscher som är berörda.
- Nordiska karriärvägledningscenter för livslångt lärande. Vägledningscenter har idag ett nationellt fokus, den gränsregionala dimensionen saknas. Studie- och yrkesvägledarna är inte rustade.
- Etablering av gränsregionalt samarbete för vidareutbildning och uppkvalificering i samarbete med arbetsmarknadens parter.
- Behov av kartläggning av nuvarande vidareutbildningsmöjligheter för att synliggöra dessa.
- Insatser för att gemensamt uppmuntra och möjliggöra på ett attraktivt sätt för utländska studenter att stanna i regionen efter avslutat utbildning.
- Gränsöverskridande informationsinsats för att säkra att fler ungdomar väljer en utbildning där det finns ett uttalat behov från arbetslivet.
- Gemensamma informationsinsatser för att välja en utbildning i en annan region/ land
- Gemensam e-legitimation för att underlägga för arbete och företag
- Borttagande av gränshinder bland annat för skatt och socialförsäkringssystem.
- Insatser kopplat till komplementaritet och kritisk massa.

- Dialog med nationell nivå och de regionala förutsättning för den gemensamma arbetsmarknaden exempelvis bör den nuvarande Öresundsöverenskommelsen revideras så att det också gäller vad arbete för olika arbetsgivare – på längre sikt för påverkansarbete ske för att förändra regelverket på EU-nivå
- Påverkansarbete för att minska de ekonomiska och tidsmässiga barriärerna för att pendla i regionen
- Påverkansarbete för att överskott från existerande infrastruktur ska återinvesteras i regionen.
- Framtagande av kunskapsunderlag som visar på potentialen i gränsregioner. Avsaknaden av gränsregional statistik leder till en missvisande bild av förutsättningarna, tillväxt och sysselsättning i gränsregioner.
- Erfarenhetsutbyte av modeller och metoder för arbete med problemformuleringar som utgår från att samhällslivets utformning och utveckling är avhängigt geografiska avstånd - centrum-periferi.

Exempel på typer av projekt, konkret innehåll

- Företagsrådgivning för en gränsregional marknad för att säkerställa internationell inriktning och ge vägledning och lagar och regler
- Skapande av gränsöverskridande företagsnätverk och branschråd
- Ökad rörlighet inom utbildningssystemen inklusive gränsöverskridande praktikmöjligheter
- Utnyttja gränsöverskridande regionala synergier på arbetsmarknaden matchning av utbud och efterfrågan samt mellan utbildning och arbetsmarknad
- Utveckla gränsregionala arbetsmarknadsanalyser och statistiksamarbeten
- Etablera kunskapsplattformar för insamling, analys av gränsregional statistik och erfarenhetsutbyte av metoder, modeller och resultatanalys
- Harmoniering av utbildning och certifiering för arbetstagare över gränserna
- Förbättra information och rådgivning för gränspendlare och näringsliv
- Minska gränshinder, exempelvis inom socialförsäkringsområdet, utbildnings- och arbetsmarknadsområdet
- Sektorsövergripande samarbeten mellan samhällets alla aktörer för att på ett innovativt sätt möte utmaningarna på arbetsmarknaden
- Minska formella och informella (mentala) gränshinder
- Kampanj för att öka kunskapen om de gemensamma gränsregionala informationstjänsterna
- Utveckling och/eller implementering av nya digitala lösningar för en effektiv gränsöverskridande arbetsmarknad
- Skapande av nätverk för erfarenhetsutbyte och kunskapsdelning avseende regional utvecklings olika dimensioner.

Gränsregionalt mervärde

Potentialen i en mer sammanhängande arbetsmarknad är stor och utgör grund för ökat välstånd och välfärd i hela programgeografin.

En integrerad gränsregional arbetsmarknad kommer att leda till en högre produktivitet som kommer företag och näringsliv till gagn. Det uppstår synergier när människor arbetar tillsammans: gränsregionalt erfarenhetsutbyte, innovation och bättre matchning. När vi arbetar gränsregionalt skapas bättre förutsättningar för ökad konkurrens och större möjligheter för specialisering och jobb matchning vilket leder till en ökad produktivitet i näringslivet. Beräkningar från Greater Copenhagen visar att en integrerad och välfungerande arbetsmarknad bidrar till tillväxt och ökad sysselsättning och skapar värden som räknas i miljarder.

De projekt som finansieras av Interreg ÖKS ska ha ett tydligt gränsregionalt mervärde. Ambitionen är att projekten ska ge resultat inom ett eller flera av följande områden:

Förbättrade informativa, administrativa och institutionella strukturer

Lärande genom överföring av metoder, modeller, data, kunskap samt idéer och visioner

Lösningar på gemensamma problem

Kritisk massa - en större gemensam potential än vad som kan åstadkommas inom den enskilda regionen eller landet.

Målgrupper för framtida projekt

/Skriv här/

Vilka är tänkta att delta i projekten?

Viktigaste målgrupper (både projektaktörer och mottagare av resultat)

Nyckelaktörer? Små och nya aktörer?

Genomförbarhet?

Offentliga aktörer, kommuner och regioner, myndigheter

Kommun- och regionförbund

Privata aktörer samt näringslivs- och branschorganisationer

Arbetspendlare

Studerande

Utbildningsinstanser

Universitet och högskolor

Folkhögskolor

Forskningsinstitut

Utbildningsförbund

Arbetsgivare

Intresseorganisationer

Arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer

Informationscenter för gränsregionala frågor

Stiftelser

Kluster

Inkubatorer

Nyföretagarcentrum

Företag- och näringsliv

Företags- och näringslivsorganisationer

Effekter på kort och lång sikt – indikatorer

/Skriv här/

Effekter utifrån tänkt interventionslogik

Indikatorer utifrån diskussion på indikatormöte

Hållbarhet/Bæredygtighed

/Skriv här/

Hur har vi tänkt in FN:s globala mål (Agenda 2030), Green Deal, miljömässig hållbarhet, jämställdhet/jämlikhet, icke-diskriminering?

Dialogprocess

/Skriv här/

Skrivargruppen

Matte Mouritzen, Region Hovedstaden

Anette Prilow, Region Hovedstaden

Steinar Normann, Region Viken

Görill Elisabeth Brodahl, Region Viken
Sofie Håkansson, Interreg ÖKS sekretariat
Sara Persson, Tillväxtverket, förvaltande myndighet

Aktörer som varit involverad i skrivarprocessen så här långt – hur?

Genom workshop

Sandra Forsén, Öresunddirekt, Länsstyrelsen Skåne

Malin Dahl, Öresunddirekt, Arbetsförmedlingen

Claes Håkansson, Nordiska ministerrådet

Elsie Hellstrøm Svinesundskomiteen

Matilda Sommelius, Greater Copenhagen